

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

YAHYA ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

47.3 milyar TL Varlığıyla Barıştı, Şimdi 'Kod'ları Çözme Zamanı

Vatandaşın birisi kasabasına dönerken bataklığa düşmüş. Kurtarılmak için, "İmdat imdat, kurtaran yok mu?" diye bağırıyor. Çırpınırken, adamın bataklığına uzaktan göz göze geliyor. Yoldan geçen:

- Arkadaş, ne oldu hayırdır?
- Bataklığa düştüm. Dal, ip gibi bir şeyler yok mu, uzatırsen de kurtarsan buradan. Adam uzaktan seslenerek yanıt verir.

- Kusura bakma arkadaş, ne ip uzatırım ne de dal. Adamın bataklığına içine yanya kadar gömülmüş bir vaziyette "Neden uzatmıyorsun?" diye sormuş.

- Arkadaş sen şimdi tam da Hazine arazisinin içindedin. Hazine'den mal almak suçtur. Bataklığın içerisindeki adam ise:

- Mal almak suçsa ben ne olacağım burada? Ölümün bana başıma o zaman.
- Sen hiç merak etme. Ben şimdi kasabaya gider kaymakama senin bataklığa düştüğünü söylerim. O da ilçedeki mal müdürünü çağırarak. İki aralarında istişare edecekler ve seni oradan çıkarmak suç mu, değil mi bir karar verecekler. Eğer çıkarmak suç değilse itfaiye gönderirler buraya. Sen hiç merak etme!

Bataklıktaki adam hayretler içinde:
- Senin bu dediğin olana kadar ben burada ölürüm!
- Arkadaş ben sana ölmezsin demedim ki. Ölürsün belki, ama en azından mevzuata uygun ölürsün.

Hepimiz aylarca başıma yazdık, vergi mükellefi isyan etti: "Maliye bana, 'Sen sahte ve yanıltıcı belge kullanan, adresinde bulunamayan, defterlerini kaybeden ya da beyan etmeyen X firmasından mal almışsın. Seni de vergi incelemesine atacağım. Seni de koda alıyorum. Bu olaydan kulmanın yolu, o koda giren X firmasından aldığın malın KDV'sini düzeltme beyannamesi ile beyan edip, faiziyle ödemek'... Mal aldığım firmanın sahte ya da yanıltıcı belge kullandığından neden ben sorumlu tutuluyorum? Neden Maliye bir başkasının eksik belgesinin hesabını benden soruyor?"

Olay büyüdü... Koda giren X'le yakın-uzak ilişkisi olan bütün firmalar koda girdi. Herkes isyan etti... Uygulama, sorunlu faturası olup da 2004-2007 yılları için çözüm arayanların yararlanmasıyla Varlık Barışında olumlu sonuç alınmasına da yaradı. Ancak kurunun yanında yaş olan da yanyordu...

Bunu fark eden İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı geçen ay yaptığı duyuruyla konuya açıklık getirdi, bir ölçüde sorunu yumuşattı. Bu isabetli açılımı hatırlatalım:

1) Sahte ya da yanıltıcı fatura kullananlardan (yani Kod-2'dekilerden) alınan belgeler için (ödemelerin bankadan veya çekle yapılmış olması koşuluyla), KDV beyan edilip faiziyle ödenmesi talep edilmeyecek.

2) Kod-2'deki mükelleflerin, Kod-1'den (sahte ya da kapsama itibarıyla yanıltıcı

belge düzenleyenlerden) aldıkları belge nedeniyle, Maliye'nin kaybını telafi etmeleri halinde, Kod-2'dekilerden mal alanlar ya da hizmet yaptıkları (ödemelerini nakit yapmış olsalar dahi) düzeltme yolu ile KDV beyan edip ödemekten kurtulabilecekler.

3) Adresinde bulunmayan ya da defterlerini ibraz etmeyenlerden mal ya da hizmet alanların; adreste bulunmama veya mükellefiyetin kapatıldığı dönemden önceki dönemler için (yani mükellefin faal olduğu dönemde yapılan işler için) herhangi bir sorumluluğu olmayacak. Defter belge ibraz edilmeyen işlerin ödemeleri banka kanalı ya da çekle yapılmışsa, ikinci kez KDV beyan etmekten kurtulabilecekler.

Hafta başında Maliye Bakanı Şimşek de açıkladı: "Varlık Barışında toplam beyan 47.3 milyar lira oldu. Bu tutarın 27 milyar lirası yurtdışından geldi."

Bu beyanlar üzerinden 1 milyar 556 milyon 629 bin lira vergi tahakkuk ettirilmiş. Yaklaşık 64 bin adet beyanname verilmiş.

Beyan edilen tutarlar	
Döviz	%50.4
Türk Lirası	%29.6
Altın	% 7
Menkul Değerler	%6.6
Tasınmaz	% 6.4

Beyan edilen bu varlıkların yurtiçine getirilmesi için bir aylık süre var, ayrıca tahakkuk eden vergilerin ödemesi için de. Bakan Şimşek'in belirttiği gibi daha kesin sonuçlar o zaman belli olacak... Yine de ön sonuçlar uygulamanın başarılı olduğuna işaret ediyor.

Şimdi artık kod uygulamasının daha kesin ölçütlerle yeniden düşünülmüşün zamanı. Çünkü uygulamaya baktığımızda ortak hâlâ toz duman...

Burada esas kural: 'mevzuata uygun ya da değil, kimsenin ölmesine izin vermemek' olmalı. Yapılacak şey ise belli: Vergi kaçırma için sahte ve yanıltıcı belge düzenleyen veya kullananların cezalandırılması, bilmeden onlardan mal alanların ise kod uygulamasından çıkarılması. Bunun için Maliye Bakanlığının çözüm ve uygulama esaslarını belirleyip bir an önce açıklaması gerekiyor ki, yükümlülüklerini yerine getirenler soluk alabilsin.

İŞTEN AYRILIŞI BİLDİRMEME CEZASI BÜYÜK

4-1/a (SSK) sigortalıları için sigortalı işten ayrılış bildirgesi 1 Ekim 2008'den itibaren SGK'ye e-sigorta ile verilmeye başlandı. Sigortalılığın sona ermesine ilişkin bildirimlerin sigortalı işten ayrılış bildirgesiyle sigortalılığın sona ermesini takip eden on gün içinde SGK'ye e-sigorta ile yapılması gerekiyor. Sigortalı işten ayrılış bildirgesine kaydedilen bilgiler, ayrıca ilgili aylık prim ve hizmet belgesinde de gösterilecek. Aylık prim ve hizmet belgesi ile sigortalı işten ayrılış bildirgesi arasındaki mutabakatsızlık, işverenle yapılacak yazışma sonucunda giderilecek.

01.08.2009 sürecinde 10 günlük süre dolmadıkça aylık prim ve hizmet belgesi verilmiş ise ayrıca sigortalı işten ayrılış bildirgesi verilmemekte iken, bu uygulama değiştirilmiştir. Artık, her işten ayrılan sigortalı için mutlaka 10 gün içinde

sigortalı işten ayrılış bildirgesi verilmelidir. Ay içinde işten ayrılan sigortalıların on günlük süre geçmeden tekrar aynı işyerinde çalışmaya başlaması halinde de sigortalı işten ayrılış bildirgesi alınacaktır. Diğer bir ifade ile işçi ayrıldıktan sonra ara vererek tekrar işe dönmüş ise hem işe giriş hem de işten ayrılış bildirgeleri yasal süre içerisinde verilmelidir. 4-1/a sigortalıları için 5510 sayılı kanunla işten ayrılış bildirgesi verilmemesine ilişkin idari para cezası uygulanmamaktaydı. Ancak, 5838 sayılı kanunla 01.08.2009 tarihinden geçerli olmak üzere değişiklik yapılmıştır. 5838 sayılı kanunla yapılan düzenlemeyle 01/08/2009 tarihinden itibaren on günlük süre içinde verilmeyen sigortalı işten ayrılış bildirgeleri hakkında bir asgari ücret tutarında (halen 693 TL) idari para cezası uygulanıyor.

EMEKLİLERİN TATİL HAKKI

Babam emekli çalışsan, yasal tatil hakkının kaç gün olduğunu öğrenmek istiyorduk. **Sibel Yıldız**.

Emekliler de diğer işçiler gibi izin hakkından yararlanabilmektedir.

İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

a) Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara on dört gündür,

b) Beş yıldan fazla on beş yıldan az olanlara yirmi gündür,

c) On beş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmi altı gündür, az olamayacaktır.

Ancak on sekiz ve daha küçük yaşta işçilerle elli ve daha yukarı yaşta işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi gündür az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.